31.07

Comitè Executiu del P.S.U.C.

7.35

# INDICACIONS PER LA CAMPANYA D'EXPLICACIO

# DE LA CONSTITUCIO

Companys,

El C.E. del P.S.U.C. ha examinat les perspectives entorn al projecte de Constitució i la propera campanya del referéndum constitucional i us vol fer arribar les següents consideracions:

1. El projecte de Constitució ha entrat en la seva fase definitiva. Tot fa preveure que entre els mesos d'agost i setembre s'acabarà la discussió als plenaris del Congrés de Diputats i del Senat i que, després dels darrers retocs, serà sotmès a referèndum a mitjan octubre. El C.E. ha valorat molt positivament el projecte de Constitució, malgrat les insuficiències i les limitacions que conté en alguns dels seus articles, i considera que és políticament indispensable que el referéndum es converteixi en una gran campanya pel sí massiu. El partit s'ha de considerar des d'ara mobilitzat per aquesta campanya i ha de programar la seva activitat en aquest sentit. Per la forma en que s'ha desenrotllat el procés constituent i per les dificultats econòmiques i polítiques de l'actual moment hi ha el perill que la campanya del referèndum es faci en un clima d'indiferència i que el resultat sigui un elevat índex d'abstenció. Si es produís, l'abstenció seria aprofitada políticament com un rebuig massiu de l'actual procés democràtic i per això és necessari evitar-la. Però és que, a més, la campanya del referèndum pot ser una gran ocasió per a l'explicació política de masses sobre la situació general i el significat polític de la Constitució. Cal contemplar-la, doncs, com un procés d'explicació i de mobilització. Els comitès del partit han de preveure, l'organització d'actes diversos d'explicació a diferents nivells. En alguns casos poden ser actes centrals d'una comarca o una ciutat, En altres casos poden ser actes més reduïts i descentralitzats, En tot cas, la campanya d'explicació de la Constitució no s'ha de veure com una sèrie d'actes realitzats per tècnics i juristes sinó com una campanya política general.

En aquest sentit, caldrà aprofundir al màxim les possibilitats d'actes conjunts i unitaris amb altres forces i aprofitar a fons les possibilitats d'intervenció en els mitjans de comunicació de masses ( diaris, revistes, ràdio i TV). Cal tenir en compte que en el moment del referèndum aquestes possibilitats seran més grans que mai.

2. Els principals obstacles a vèncer seran els següents:

A. La indiferència , per desconeixment, d'un ampli sector de la població.

B. La propaganda dels sectors més extremistes que faran batalla contra la Constitució. Aquesta propaganda es basarà sobretot en dos aspectes:

a) Que la Constitució retalla les llibertats i, més concretament, els drets dels treballadors ( dret de vaga, dret de sindicació, lockout, economia de mercat, majoria d'edat, pena de mort, divorci, avortament, etc. )

b) Que la Constitució impedeix o limita les possibilitats de l'autonomia de Catalunya i dels restants pobles d'Espanya. Aquí trobarem arguments de tota mena. A tall d'exemple hi haurà els següents:

- Que la Constitució no reconeix el dret d'autodeterminació.
- Que la Constitució discrimina altres regions d'Espanya, com Andalusia (atenció a un cert "andalusisme" d'aparença esquerrana, que ja s'ha començat a manifestar)
- Que la Constitució no permet el ple alliberament del poble basc.

- Que la Constitució atempta contra la idea dels "Països Catalans",
- Etc.

C. La propaganda de la ultradreta. A Catalunya aquesta no serà important, però pot ser-ho en altres llocs d'Espanya

Caldrà ,doncs, orientar la campanya en el sentit de vèncer aquests obstacles, especialment els dos primers. Això significa realitzar ,com dèiem, un gran tasca d'explicació. Però significa també centrar l'explicació en les quatre o cinc coses principals. Aquestes coses principals seran, al nostre entendre, les següents

la monarquia (qüestió monarquia o república); les llibertats i, molt concretament els drets dels treballadors; les autonomies i finalment, la Constitució com a ruptura amb el franquisme i començament d'una nova fase de legalitat democràtica.

3. La qüestió monarquia o república.

Aquesta qüestió ha perdut la possible virulència inicial, especialment després que els socialistes han acceptat la monarquia i han retirat el seu vot per la república. La nostra posició és coneguda:

- Nosaltres som partidaris de la República (i més concretament de la República Federal).
- Però en aquest moment històric la línia divisòria entre els espanyols no passa per la qüestió monarquia o república sinó per la qüestió democràcia o enrera cap a una forma o altra de dictadura. La nostra tasca és agrupar entorn a la causa democràtica el màxim nombre de forces, vinguin d'on vinguin.
- Plantejar en primer pla la qüestió monarquia o república no sols seria afeblir el volum i la cohesió de les forces democràtiques. Si fos plantejada seriosament -- i els comunistes només la podriem plantejar així -- significaria convertir l'aprovació de la nova Constitució en una batalla oberta per destronar el Rei. Això significaria enfrontar-se no sols amb la Corona sinó també amb aquelles forces que -- com l'Exèrcit -- s'estan incorporant a la causa de la democràcia a través de la monarquia. Seria,doncs, precipitar el pais en una situació de veritable guerra civil. Però en una guerra civil en la qual els canons serien de l'altre costat i , alhora, amb un context internacional totalment desfavorable. El resultat seria que no sols no tindriem la República sino que ni tan sols no tindriem la democràcia.
- Cal dir, a més, que el paper del Rei en aquesta transició democràtica ha estat positiu i que això obre unes perspectives molt noves i imprevistes al nostre pais.
- En aquesta qüestió es plantejaran, normalment, dues objeccions:

a) Per què no es fa un referèndum previ sobre la qüestió monarquia o república ? Aquí cal recordar que això era el que nosaltres proposavem en les nostres condicions del pacte per la llibertat, però que la ruptura s'ha fet en unes condicions diferents entre altres coses per la manca d'unitat de l'esquerra i per l'escàs protagonisme rupturista de forces com els socialistes i altres.

b) Serà compatible la monarquia amb el nostre projecte de socialisme en la democràcia ? Aquí cal dir que aquesta és una qüestió que concerneix la Corona. Si el Rei accepta i compleix la Constitució i nosaltres creiem que podem fer el nostre projecte de socialisme en el marc constitucional, el Rei ha d'acceptar la possibilitat que en un moment determinat els comunistes exercim el govern i impulsem l'avanç cap el socialisme. Si en arribar aquest

moment la monarquia trenca la Constitució i no accepta l'avanç cap al socialisme la situació canviarà i llavors es posarà en discussió, com a qüestió en primer pla, la qüestió de la forma de govern.

4. La qüestió de les llibertats.

Aquí cal posar l'accent en que la Constitució conté un conjunt de drets i llibertats que la converteixen, de fet, en la més avançada, en aquest sentit, de la nostra història constitucional.

Entre aquests drets cal esmentar, principalment, els següents:
- la plena igualtat dels ciutadans sense discriminacions per raó de naixement, de raça, de sexe, de religió, d'opinió o de qualsevulla altra cisrcumstància personal o social.
- la majoria d'edat als 18 anys.
- l'abolició de la pena de mort.
- la llibertat religiosa i ideològica.
- la separació entre l'Església i l'Estat.
- l'assistència d'advocat als detinguts
- la llibertat d'expressió, amb eliminació de tota censura.
- la clàusula de consciència i el secret professional ( especialment importants per als professionals de la informació. Cal dir que es la primera Constitució que reconeix aquests drets).
- el control parlamentari dels mitjans de comunicació depenents de l'Estat o de qualsevol entitat pública.
- el dret de reunió sense autorització prèvia
- la llibertat d'associació.
- la protecció dels presos. Tots tindran dret a un treball remunerat i als beneficis de la Seguretat Social.
- el dret a l'educació (sobre aquest punt, especialment important, insistirem més endavant).
- el dret de vaga
- el dret de lliure sindicació.
- l'objecció de consciència
- la plena igualtat de drets i deures de l'home i la dona en el matrimoni.
- el principi " a treball igual salari igual" i, en general, la prohibició de qualsevol discriminació per raó de sexe en l'accés al treball i en la remuneració.
- la protecció dels fills, independentment de si han nascut dins el matrimoni o fora.
- la protecció de les mares, independentment de si son casades o solteres. Es a dir, en aquests dos darrers punts s'estableix la plena igualtat dels fills matrimonials i extramatrimonials. i també la de la mare casada i la soltera.
- també es reconeixen drets de tipus nous ( com la protecció de la salut, el dret a la seguretat social, la protecció dels treballadors espanyols a l'estranger, la protecció del medi ambient, el dret a la vivenda, la protecció de la joventut, la protecció als disminuits físics o psíquics, la protecció a la tercera edat, el control de qualitat dels productes, etc. )

Per tal de garantir el compliment d'aquests drets, la Constitució crea dos instruments nous:

A. El Defensor del Poble (art. 49)

B. El "recurs d'empara" ("recurso de amparo") davant el Tribunal Constitucional (art. 48).

Aquesta simple enumeració -- no completa -- ja demostra l'amplitud dels drets reconeguts a la Constitució. Alguns

d'aquests drets són ja clàssics en la història de les Constitucions però alxx d'altres són, en canvi, molt nous. En tot cas, en cap de les Constitucions espanyoles anteriors -- ni tan sols la de la República, de 1931 -- no hi ha un ventall de drets tan ampli.

Aquí s'han plantejat, però, diversos problemes, els quals sortiran, sense dubte, en la polèmica pública. Els principals són els següents:

I. La pena de mort ha estat abolida, però ¿per què es manté la possibilitat de la pena de mort per als militars ? (art. 14).

Aquí cal dir que són moltes les Constitucions que fan una reserva expressa al manteniment de la pena de mort per als casos de situació de guerra o per a les lleis militars. En el curs de la discussió de la nostra Constitució l 'actitud de l'esquerra ha estat constant des del primer moment en la defensa del principi d'abolició de la pena de mort. En la mateixa ponència sempre van coincidir en aquest punt els ponents comunista, socialista i de Convergència Democràtica de Catalunya. Només Alianza Popular es va mostrar contrària a l'abolició. U.C.D. en canvi va vacil.lar sempre. Era partidària d'abolir-la, però no en la Constitució. Aquí ha pesat, sense dubte, el temor a precipitar reaccions molt fortes entre alguns sectors militars, sobretot en un moment com aquest d'ofensiva terrorista. Per això la solució definitiva va ser que U.C.D. va acceptar incloure l'abolició, però mantenint la reserva d'un possible manteniment de la pena de mort en la legislació militar i només per als militars. Cal insistir en que l'art. 14 no diu que es mantingui la pena de mort per als militars sinó que es pot mantenir.

II Per què a l'art. 15 es fa una referència explícita a [redacted] l'Església Catòlica ?

Nosaltres varem manifestar des del primer moment, en la mateixa ponència, que preferiem que no hi hagués cap menció explícita a l'Església. [redacted] Finalment es va imposar el criteri majoritari d'UCD i A.P. i va constar la menció. Com és sabut els socialistes van fer d'això una qüestió [redacted] decisiva i en la Comissió Constitucional van arribar a votar contra el punt tercer d'aquest article. En el Plenari es van abstenir.

Quina va ser la nostra posició ? Nosaltres varem explicar que hauriem preferit que no constés la menció, però que no en fariem qüestió de vida o mort i, evidentment, no en fariem qüestió de vot contrari o d'abstenció. Per a nosaltres l'art. 15 és un article fonamental, d'una importància històrica, perquè consagra dues coses per les quals s'han vessat tones de sang en la història del nostre país: la llibertat religiosa i ideològica i la separació entre l'Església i l'Estat. Aquestes són les qüestions fonamentals i cal que es resolguin sense provocar ni [redacted] la més mínima recaiguda en la vella lluita entre el clericalisme i l'anticlericalisme. Nosaltres volem la pau religiosa i no desitgem que la línia divisòria entre els partidaris de la democràcia i els de la dictadura es confongui, com en el passat, [redacted] amb la dels partidaris del laicisme i els de la religió. Per això no hem fet una batalla total entorn de la menció explícita de l'Església Catòlica. D'altra banda, si som realistes, és evident que mencionar l'Església Catòlica i demés confessions no és més que reconèixer que a Espanya entre l'Església Catòlica i les restants confessions hi ha una diferència substancial quant a [redacted] influència de masses i pes social.

III. La llibertat d'ensenyament. Aquest és un tema que ha provocat i provocarà molta polèmica. De fet, una de les principals campanyes que es va desenrotllar contra la Constitució en ple procés d'elaboració, un cop fet públic el primer esborrany, va ser la d'alguns sectors de pares de familia catòlics en nom de la llibertat d'ensenyament, amenaçada -- segons ells -- pel text constitucional.

També la dreta ha fet i farà d'aquest article 25 un dels cavalls de batalla principals contra la Constitució. Al nostre parer la polèmica del clericalisme i l'anticlericalisme no ressorgirà tant a través de l'art. 15 com de l'article 25, disfressada de batalla entre la llibertat d'ensenyament i l'ensenyament únic i estatalitzat.

L'actual art. 25 és un text d'equilibri i compromís entre forces molt diverses. Només A.P. ha votat contra. L'article comença reconeixent que tothom té dret a l'educació i afirmant el principi de la llibertat d'ensenyament. Com es regula això ? L'article posa l'accent principal en la necessitat d'assegurar el dret a l'educació mitjançant "una programació general de l'ensenyament, amb participació efectiva de tots els sectors afectats i la creació de centres docents", és a dir, posant l'accent principal en el desenvolupament de l'escola pública. Amb aquesta finalitat diu que l'ensenyament bàsic es obligatori i gratuit, que els poders públics inspeccionaran i homologaran el sistema educatiu en el seu conjunt i que les universitats gaudiran d'autonomia.

Però, alhora reconeix que les persones físiques i jurídiques podran crear centres docents i que els poders públics ajudaran aquests centres docents si reuneixen els requisits que la llei estableixi. D'altra banda s'assegura a tots els pares el dret que els seus fills rebin la formació religiosa i moral que estigui d'acord amb les seves pròpies conviccions. Aquesta llibertat de creació de centres docents és controlada pels poders públics i pels sectors afectats amb tres mecanismes: a) l'ajuda econòmica condicionada al compliment dels requisits legals; b) la inspecció i homologació de tot els sistema educatiu; c) la intervenció i el control per part de professors, pares i alumnes de tots els centres -- públics o privats -- mantinguts amb fons públics.

Cal dir, a més, que aquí es parla sempre de poders públics i no d'Estat per tal de deixar ben clar que la referència no es fa a l'administració central únicament sinó també a les autoritats autonòmiques. Això és especialment important per a Catalunya.

El sistema queda,doncs,equilibrat. L'accent principal es posa en el foment de l'escola pública, però no es barra el pas a l'escola privada.

Els atacs contra aquest article vindran gairebé exclusivament de la dreta i l'estrema dreta.

**IV.** El dret de vaga i el dret de sindicació són realment lliures o queden limitats ?

Aquests han estat dos dels temes principals de la nostra lluita tant a la ponència com en tot el curs de l'elaboració de la Constitució. En un primer moment el dret de vaga era reconegut però amb una fòrmula ambigua que el podia invalidar. Així en la primera redacció del text es deia : "Se reconoce el derecho a la huelga de los trabajadores para la defensa de sus intereses. La ley regulará el ejercicio de este derecho que no podrá atentar al mantenimiento de los servicios esenciales de la comunidad". Aquest text era tan amgibu i tan ampli que de fet podia fer impossible qualsevol vaga. El text actual, en canvi, diu : "La ley que regule el ejercicio de este derecho establecerá las garantías precisas para asegurar el mantenimiento de los servicios esenciales de la comunidad". Com es pot veure fàcilment el sentit és molt distint. Abans l'exercici del dret de vaga quedava condicionat a que no atentés contra el manteniment dels serveis essencials de la comunitat. Ara, en canvi, l'exercici del dret de vaga no queda condicionat per res. El que es diu es que la llei que reguli la vaga haurà de preveure què es fa quan una vaga afecti el manteniment d'aquests serveis essencials per tal de conservar-los en marxa malgrat la vaga. El dret de vaga queda, doncs, plenament reco-

negut.

Quant al dret de sindicació cal dir que la primera redacció establia la possibilitat d'excloure d'aquest dret als funcionaris. La redacció final ja no parla d'això. Els únics que poden ser exclosos del dret de sindicació ( no que ho han de ser forçosament) són els militars i tots els membres de cossos sotmesos a disciplina militar ( és a dir, policia armada i Guàrdia Civil). L'única prohibició de sindicació expressa afecta als jutges, magistrats i fiscals (art. 121). Aquesta prohibició va ser inclosa pel vot d'A.P. i d'U.C.D., contra tots els altres grups. Aquesta prohibició constitueix un dels punts més negatius de la Constitució i cal denunciarla amb força.

Finalment, cal que se sàpiga que les millores introduïdes en el dret de sindicació i en el dret de vaga van ser obra fonamentalment dels comunistes. En la negociació realitzada entre U.C.D. i el P.S.O.E. aquests dos punts s'havien deixat amb les limitacions anteriors i va ser la nostra exigència concreta -- secundada per la Minoria Catalana -- la que va obligar a incloure les actuals millores.

V. El tema del lockout i de l'economia de mercat. Aquest ha estat també un dels punts més controvertits. Com es sabut en un primer moment, per exigència d'A.P., acceptada per U.C.D, es va incloure un article (el primitiu art. 32) on es reconeixia el dret a la lliure iniciativa econòmica privada i,lligat amb aquest dret, es reconeixia a l'empresari la llibertat d'acomiadament i el dret a declarar lockout. També es sabut que els empresaris van pressionar molt fort (només cal recordar la campanya de la C.E.O.E.) perquè hi hagués un reconeixement explícit de l'economia de mercat.

La batalla entorn a aquest article ha estat molt forta. Tant els socialistes com els comunistes hem fet aquí front comú (ajudats també per la Convergència D. de Cat. i pel P.N.V.). Finalment el resultat ha estat força positiu. L'art. 34 reconeix, certament, la llibertat d'empresa en el marc de l'economia de mercat. Però ha desaparegut la llibertat d'acomiadament i ha desaparegut també el lockout pròpiament dit. A l'art. 33 es parla del dret a la negociació col.lectiva entre els representants dels treballadors i dels empresaris i, en aquest marc, es reconeix tant als treballadors com als empresaris el dret a "adoptar mesures de conflicte col.lectiu". Aquest dret no és indiscriminat, sinó que serà regulat i limitat per llei i sempre amb les garanties precises per assegurar el funcionament dels serveix essencials de la comunitat.

Al nostre parer la regulació actual estableix un equilibri entre el reconeixement del marc econòmic actual i les possibilitats d'una transformació en sentit socialista dins el sistema constitucional.

En efecte el concepte d'economia de mercat no és antagònic amb el nostre projecte de marxa cap socialisme a través de la democràcia política i social. A més, cal tenir en compte l'importantíssim Titol VII de ls Constitució ( "Economia i Hisenda") on s'estableixen els principis següents:

a) Tota la riquesa del pais està subordinada a l'interès general.

b) Es reconeix la iniciativa pública i mitjançant llei es podra nacionalitzar recursos o serveis essencials, especialment en cas de monopoli, i també intervenir empreses en funció de l'interés general.

c) Els poders públics estabiran els mitjans que facilitin l'accés dels treballadors a la propietat dels mitjans de producció.

d) L'Estat podrà planificar l'activitat econòmica, d'acord amb els sindicats i les organitzacions professionals i empresarials i d'acord també amb les Comunitats Autònomes.

Tenim, doncs, un sistema econòmic flexible. Parteix de la rea

litat actual però deixa les portes obertes per a possibles transformacions de fons dins el marc constitucional.

VI Es pot dir, com afirmen alguns sectors feministes, que en aquesta Constitució es discrimina la dona ?

Al nostre parer no és així. Ja hem dit que es reconeix la plena igualtat de tots els ciutadans, sense discriminaions per raó de sexe (art. 13). També hem vist la prohibició de discriminacions per raó de sexe en el dret al treball i en la remuneració (art.32). L'home i la dona tenen els mateixos drets i deures en el matrimoni i, per tant, en qüestions com la pàtria potestat(art.30). Desapareix tota discriminació contra la mare soltera(art.35).

D'altra banda hi ha la qüestió del divorci. A la Constitució no es parla expressament de divorci ( com tampoc no en parlava la Constitució republicana de 1931). Però sí que es parla de "disolució" del matrimoni ( la mateixa fòrmula que emprava la Constitució de 1931). L'actual art. 30 diu que la llei regularà les formes del matrimoni ... les causes de separació i disolució i els seus efectes. Es a dir, la Constitució deixa la porta plenament oberta a la legalització del divorci.

L'únic aspecte de les reivindicacions feministes en què hem perdut clarament és en allò que fa referència a l'avortament. Els comunistes hem estat els únics que des del primer moment hem volgut incloure el tema de l'avortament en la Constitució, com una part del concepte de planificació familiar a càrrec de la Seguretat Social. Varem ser derrotats per l'oposició d'A.P. i U.C.D. i l'abstenció dels socialistes i de la Minoria Catalana. El nostre ponent va fer-ne qüestió de vot particular i després varem presentar una esmena en el mateix sentit.

En la discussió posterior varem continuar trobant la mateixa oposició. I quan es va procedir a discutir els articles corresponents ens varem trobar en l'alternativa de mantenir el nostre vot per l'avortament i enfrontar-nos amb tota la resta o de renunciar-hi per tal d'aconseguir passos importants en les altres qüestions (com les ja citades del dret de vaga i del dret de sindicació). No varem tenir cap marge per acceptar unes coses, aconseguir unes altres i continuar plantejant la qüestió de l'avortament. Tots els altres grups s'hi van oposar dient-nos que si manteniem la qüestió de l'avortament trencaven l'acord en els restants punts. Davant aquesta situació vam renunciar a continuar la batalla,però amb la idea de plantejar-la més endavant, perquè la Constitució no tanca la porta a una futura llei de planificació familiar que inclogui la qüestió de l'avortament.

## 5. Les autonomies.

La qüestió principal de la Constitució és, sense dubte, la del Títol VIII, és a dir, la regulació de les autonomies. En aquest sentit cal dir sense vacil.lar que aquesta Constitució va més enllà que qualsevol [redacted] text constitucional de la nostra història i, per tant, més enllà que la Constitució de 1931.

En primer lloc perquè a l'art. 2 reconeix, per primera vegada, que Espanya o la "nació espanyola" està integrada per "nacionalitats i regions" i que la "indisoluble unitat " d'Espanya es fonamenta en la solidaritat entre aquestes nacionalitats i regions. Aquest és un pas fonamental, un pas que ha costat molt de fer. La redacció de l'art. 2 és una demostració de la complexitat del problema, del pes de les forces que pressionen en sentit contrari, de les vacil.lacions dels qui volen avançar però ho fan amb por, etc. Cal dir, però, que la incorporació del concepte de nacionalitats [redacted] només amb el vot contrari d'Alianza Popular -- és a dir, amb el vot favorable d'U.C.D. -- és un pas endavant deproporcions històriques per arribar a una nova concepció d'Espanya i de la seva unitat.

Amb aquest fonament el Títol VIII intenta resoldre l'organització de l'Estat espanyol sobre una nova base: contra el centralisme burocràtic tradicional es proposa un nou model basat en l'autonomia i l'autogovern de tots els pobles que formen Espanya.

Al mateix temps s'intenta resoldre un altre gran problema: com aconseguir el pas a l'autonomia des de situacions diferents, amb ritmes diferents i sense provocar la paràlisi de tot el sistema ?

Partint,doncs, del dret igual de tots els pobles -- de totes les nacionalitats i regions -- a l'autonomia s'intenta que l'obtenció d'aquesta autonomia es faci de manera gradual i sempre amb el suport clar de la gran majoria de la població respectiva.

Per això s'estableixen diverses vies d'accés a l'autonomia i diversos nivells articulats en el temps. Però sempre assegurant que el resultat final serà la plena igualtat en les competències i en els nivells d'autonomia.

El primer nivell d'autonomia política plena és el dels arts. 145 i 146. S'hi pot arribar immediatament de dues maneres : Una és el cas de Catalunya, Euzkadi i Galicia, [redacted] Aquestes tres nacionalitats ja van plebiscitar en els anys trenta els seus estatuts d'autonomia i per això es considera, en un acte de restitució històrica, que ja van demostrar la seva voluntat autonòmica i que ara no l'han de tornar a demostrar.

La segona manera d'arribar d'entrada a l'autonomia plena és la del p. 1 de l'art. 145; és a dir, quan es demani per les 3/4 parts dels municipis que representin la majoria del cens electoral i aquesta petició sigui [redacted] ratificada per [redacted] referèndum afirmatiu de la majoria absoluta dels electors. Això vol dir que altres [redacted] comunitats ( com són ara el Pais Valencià, Andalusia, Canàries, etc. ) també podran aconseguir la mateixa autonomia que Catalunya, Euzkadi i Galicia si ho demanen amb aquesta majoria. [redacted] Cal doncs que demostrin que aquesta es la voluntat de la gran majoria dels pobles respectius.

Hi ha un segon nivell d'autonomia, el qual equival a una descentralització administrativa avançada i, en tot cas, molt superior a les actuals preautonomies. Es el regulat pels articles 139, 140 i 141. S'hi pot arribar per iniciati va dels òrgans preautonòmics ( o les Diputacions) i de les 2/3 parts dels municipis, els quals hauran de representar la majoria absoluta dels cens electoral. [redacted] Les comunitats que elegeixin aquest segon nivell d'autonomia podran passar al primer al cap de cinc anys.

Finalment, aquelles zones que no demanin cap d'aquestes formes d'autonomia poden continuar organitzades com a provincies, però les Corts poden impulsar-les a constituir-se en Comunitats Autònomes si triguen massa a demanar l'autonomia.

Com es pot veure, no és cert que hi hagi desigualtats jurídiques. Totes les nacionalitats i regions tenen dret a l'autonomia. Però la situació de cadascuna d'elles es diferent i la llei parteix d'aquestes diferències, deixant el camí obert i donant facilitats perquè a partir de situacions diverses tots els pobles puguin arribar, d'aquí a uns quants anys, a una mateix grau d'autonomia. Cal subratllar això perquè des d'alguns sectors regionalistes d'esquerra s'ha pretès que la Constitució discrimina alguns pobles i en privilegia d'altres.

A part aquesta qüestió fonamental cal posar en relleu alguns altres problemes sorgits en la discussió i que, sense dubte, apareixeran també en la polèmica pública. Són els següents:

1. Per què serveix realment l'autonomia ? Aquí no sols s'ha de parlar del reconeixement de la personalitat històrica de les nacionalitats ofegades i perseguides pel centralisme i la dictadura. [redacted] A més d'això, cal deixar ben clar que les autonomies són una nova forma d'organitzar l'Estat per tal de fer

possible l'autogovern. Sense aquest autogovern no és possible d'enfrontar-se amb èxit amb la tasca de superar els actuals desequilibris i corregir les situacions de subdesenvolupament o de desenvolupament [redacted] caòtic ( el tema de les dues Espanyes).

Aquesta lluita exigeix, a més, que l'autonomia [redacted] no es converteixi en una manera de tancar cada nacionalitat i cada regió en si mateixa sinó en una forma de propiciar la màxima solidaritat entre pobles que s'autogovernen, solidaritat que l'oligarquia dominant amb el centralisme ha impedit. Per això no sols es tracta d'assegurar [redacted] l'autogovern de tots els pobles sinó també la [redacted] col.laboració entre tots ells. Aquí cal valorar la importància del Fons de Compensació interterritorial creat a l'art. 152.

II. Per què no hem defensat el dret d'autodeterminació ? Aquí cal explicar que nosaltres sempre hem entès el dret d'autodeterminació com un mètode per a resoldre democràticament [redacted] la qüestió nacional i que com a tal el continuem veient en els nostres programes.

Però com a tal mètode no es pot separar [redacted] dels continguts històrics de cada problema nacional. Per tant, no es pot plantejar igualment a l'Espanya de 1978 que a la Rússia de 1917.

Nosaltres sempre hem dit que lluitarem per a l'exercici del dret d'autodeterminació, però que també lluitarem perquè aquest exercici no doni com a resultat la separació de Catalunya ni de cap altre poble d'Espanya, sinó [redacted] una reafirmació de la unitat voluntària dels pobles d'Espanya.

Ara estem en un procés de democratització de l'Estat espanyol, dins els límits intangibles del seu actual territori. En conseqüència, estem creant les condicions per una auténtica autodeterminació.

Donada la correlació de forces amb què s'ha elaborat la Constitució plantejar avui el dret d'autodeterminació com un dret que permeti a qualsevol poble d'Espanya separar-se del conjunt unitari actual seria precipitar un conflicte i produir un desplaçament de forces que, de fet, farien impossible l'autonomia i frenarien de tal manera el procés democràtic que l'exercici del dret d'autodeterminació seria totalment il.lusori. Cal optar, doncs, entre la defensa testimonial d'un dret d'autodeterminació intemporal i inviable o la lluita real per la democratització de l'Estat i per l'autogovern de les nacionalitats i regions.que componen Espanya. La defensa testimonial del dret d'autodeterminació pot ser assumida per grups sense [redacted] incidència de masses perque saben que els altres ja hem aconseguit el principal : la democràcia i l'autonomia. Però si els grups amb incidència de masses ens llancessim per aquesta via precipitariem el pais en un conflicte sense sortida i fariem inviable no sols l'autodeterminació -- que no passaria de ser una [redacted] paraula -- sino també l'autonomia i la democràcia. Per això hem votat contra la introducció d'un titol sobre l'autodeterminació a l'actual Constitució.

III. La prohibició de la federació de Comunitats Autònomes(art. 138), fa constitucionalment impossible la fórmula dels "Països Catalans" ?

Al nostre parer no, perquè si algun dia aquesta fòrmula s'arriba a convertir en una possibilitat política concreta no ha de ser forçosament per la via de la federació.

En tot cas, nosaltres hauriem preferit que aquesta prohibició no constés a la Constitució. Així ho hem manifestat durant tot el procés d'elaboració de la Constitució. En el plenari varem votar a favor de la supressió d'aquest punt. I això per les següents raons:

a) Per què encara no sabem quin serà el mapa real de les Comunitats Autònomes i per això cal deixar les portes obertes per a totes les adaptacions futures ( no sols la dels "Països Catalans"

sinó també d'altres, com pot ser la relació de Navarra amb les restants zones basques o l'estructuració final de Castella-Lleó, etc.).

b) Per què amb el punt 2 de l'article 138 ja n'hi ha prou: allí es diu que hi pot haver acords de cooperació entre Comunitats Autònomes, si ho autoritzen les Corts Generals.

Cal afegir que nosaltres entenem el concepte de Països Catalans -- com es diu al notre programa -- com un concepte obert que avui reflecteix una realitat cultural però de cap manera una realitat política. En tot cas, cal deixar la porta oberta per a tota evolució futura, sense prefigurar quin serà el sentit d'aquesta. Cal evitar, a més, tot plantejament que pugui donar lloc a enfrontaments artificials.

x x

x

En definitiva, en totes les explicacions cal posar l'accent en l'extraordinària importància d'aquest Titol VIII i de l'article 2 , complementat pels articles 3( cooficialitat de llengües) i 4 (cooficialitat de banderes).

De fet, aquest Titol connecta la Constitució amb el nostre Estatut d'Autonomia. La campanya de la Constitució ha de ser també la campanya de l'Estatut d'Autonomia.

## 6. El consens

En l'explicació caldrà posar l'accent també en la importància del mètode del consens. Aquest mètode no ha consistit, com s'ha pogut entendre a vegades, en una mena de "pasteleo" o de conxorxa secreta entre uns quants iniciats sinó en una forma d'intentar resoldre en benefici de la democràcia els grans problemes plantejats per la Constitució.

En efecte, amb la correlació de forces sortida del 15 de juny hi havia la possibilitat que la Constitució fos de la majoria contra la minoria. I la majoria podia ser d'U.C.D. i d'Alianza Popular. Entre les dues tenen la majoria al Parlament.

~~Nosaltres hem plantejat des del primer moment que la Constitució havia de ser de tots.~~

La classe obrera i les restants forces populars s'haguessin trobat, doncs, amb una Constitució elaborada contra els seus interesssos més profunds.

Nosaltres hem plantejat des del primer moment que la Constitutció havia de ser obra de tots, per tal de poder-la assumir tots i fer-ne un autèntic instrument de consolidació de la democràcia. Això implicava que cada partit, que cada grup hauria de renunciar a alguns dels seus objectius,per tal d'arribar a un acord sobre les coses més importants. El resultat final havia de ser una Constitució de la qual ningú n'estés plenament satisfet, però de la qual tothom s'en pogués sentir partícep en les coses fonamentals.

Per arribar a aquest resultat l'ideal era, evidentment, la unanimitat. Però la unanimitat és molt difícil d'aconseguir quan es tracta de resoldre qüestions de principi entre forces tan diverses. Per això en moltes coses hem hagut de recòrrer al principi de la majoria i la minoria. I no era igual que per fer majoria la UCD es posés d'acord amb Alianza Popular o que s'inclinés cap a les forces d'esquerra.

Tota la política de consens ha girat al voltant d'aquestes qüestions. Sempre que hem pogut hem procurat aconseguir la unaminitat. Però quan la unanimitat no ha estat possible hem procurat

que fos Alianza Popular la que [redacted] quedés en minoria

Creiem que, en línies generales, aquest resultat ha estat aconseguit. La Constitució no ens satisfà al cent per cent, però gràcies al consens se sitúa més a l'esquerra que la correlació de forces estricta sortida del 15 de juny.

[redacted]

## 7. Aspectes insatisfactoris.

En l'explicació de la Constitució no tot s'ha de presentar com a perfecte i totalment positiu. Cal fer entendre que la Constitució en si mateixa no resol tots els problemes sinó que obre les portes per a una autèntica legislació democràtica. El caràcter concret d'aquesta legislació dependrà de la correlació de forces que sapiguem establir d'ara endavant amb la nostra lluita de masses.

Cal explicar que aquesta no és ni pot ser la Constitució que els comunistes i en general les forces d'esquerra haguessin fet per si soles. Però també cal dir que en un context polític com el nostre i en una situació mundial com l'actual, el projecte de Constitució que una majoria d'esquerra hagués fet tampoc no seria massa diferent de l'actual, si realment volem que el procés de marxa cap al socialisme en la democracia sigui un procés basat en el consentiment actiu i en la mobilització de grans majories.

Malgrat tot és evident que la Constitució té aspectes molt insatisfactoris per a nosaltres. Entre ells cal esmentar els següents:

a) La composició actual del Senat (art. 64). De fet és [redacted] la mateixa composició que el Senat actual. Si no s'aconsegueix de variar aquest article, tindrem un Senat format per quatre senadors per provincia elegits per sistema majoritari, el qual significa mantenir una Cambra de repetició o duplicació del treball del Congrés però amb una composició conservadora, ja que en ella predominarà la representació de les zones més caciquistes. Cal denunciar amb força que aquesta regulació del Senat ha estat imposada per U.C.D. i el P.S.O.E. ( amb l'ànim de repartir-se la influència entre ells), contra la voluntat de comunistes, de la Minoria Catalana i del P.N.V.

b) La composició del Congrés de Diputats (art. 63). En general en aquest article s'han aconseguit avenços, com són ara el reconeixement del sistema proporcional, etc. . Però té un gravíssim inconvenient: que manté el nombre de diputats a elegir entre 300 i 400. De fet pot quedar un Congrés com l'actual (350), Això farà que el sistema proporcional quedi molt desfigurat, perquè a la majoria de les provincies el nombre de diputats a elegir és tan petit que de fet l'escrutini és majoritari. D'altra banda, el fet d'assegurar un mínim per provincia fa que a les zones industrials el nombre de diputats a elegir disminueixi. El resultat conjunt dels articles 63 i 64 pot ser un gran ajut al sistema bipartidista i un gran perjudici per als grups actualment minoritaris. Cal doncs denunciar amb força aquestes limitacions i exigir que augmenti el nombre de diputats a elegir i que sigui modificat el Senat, en el sentit de convertir-lo en Cambra de les Nacionalitats i Regions, és a dir, representativa de les autonomies. Aquesta no sols és una campanya necessària sinó que per ser molt important per a l'explicació del veritable sentit de l'autonomia de Catalunya.

c) La intolerable prohibició imposada als jutges, al magistrats i als fiscals de sindicar-se i de pertànyer a partits polítics. No sols és un atemptat als seus drets com a ciutadans

sinó que és una manera de perjudicar la seva neutralitat efectiva. És més garantia de neutralitat que tothom sàpiga a quin partit o a quin sindicat pertany un jutge ( perquè això l'obliga a ser més transparent i més estricte en la seva neutralitat com a professional de la justicia) que no pas la sospita d'una militància forçosament clandestina.

d) Hi ha altres punts poc satisfactoris ,però de caràcter més secundari. De tota manera els comunistes volem insistir en les nostres reserves a la composició i a les funcions del Tribunal Constitucional. Tal com és regulat ara pot convertir-se en una mena de tercera cambra poc controlable que freni l'activitat legislativa d'un Congrés de Diputats majoritàriament d'esquerra.

## 8. La ruptura amb el franquisme.

Amb tot, cal dir que la Constitució és plenament acceptable pels treballadors i pel conjunt de les forces del treball i de la cultura. Es especialment valuosa per als treballadors i per a tot el poble de Catalunya, perquè permet un grau d'autonomia superior al de l'Estatut de 1932.

A més, cal posar continuament en relleu que la Constitució representa la ruptura amb el sistema franquista. El dia que s'aprovia la Constitució seran derogades explícitament totes les lleis fonamentals del franquisme, una per una.

Cal insistir molt en això. I cal insistir també en què malgrat les limitacions cada disposició de la Constitució és un pas endavant respecte a lasituació anterior. Per això cal que en l'explicació es facin comparacions concretes entre allò que la Constitució estableix i la situació que hem tingut fins ara en cada aspecte i en cada sector.

Finalment, cal saber donar la veritable imatge de la Constitució. No és un remei contra tots els mals ni resol tots els problemes de la democratització de l'Estat. De fet culmina una etapa del procés democràtic i n'obre una altra. Cada article deixa portes obertes per a la democratització dels aparells de l'Estat. Que aquestes portes s'obrin o no és cosa que dependrà de les correlacions de forces futures i de la solidesa i unitat amb què sapiguem fer front a tots els intents de tornar enrera. Cal saber explicar que la posta en pràctica de la Constitució i la democratització real dels aparells de l'Estat serà un procés difícil i contradictori. Cada problema que resolem en crearà d'altres i això farà sorgir un clima propici a les demagògies i als intents de tornar dap a una dictadura.

Per això l'aprovació de la Constitució ha de ser la culminació d'una campanya [redacted] de sensibilització i d'explicació en profunditat dels problemes de la transició a la democràcia. I ha de ser també una campanya de mobilització que culmini amb una gran participació i amb un sí massiu.

---

## Advertència.

Com a complement d'aquestes indicacions, aconsellem que tots els militants facin una bona lectura de la Constitució en si mateixa.

També recomanem la lectura del llibre de Jordi Solé Tura, Los comunistas y la Constitución, on s'expliquen els punts de vista de partit.

31 juliol 1978